

ENGLISKI APELACIONI SUD

Presuda od 26, 27. i 28. III 1985.

S.C.F. Finance Co. Ltd.

v. Khalil Said Masri i Ina'am El Masri

Suci: Lord Justice Lloyd i Ser George Waller

PRIVREMENA NAREDBA - MAREWA INJUNCTION

Zahtjev za izmjenom privremene naredbe tipa "Marewa" - Prava treće strane - Drugotužena tvrdi da sredstva pripadaju njoj - Sud je obvezan štiti pravo trećega - Mogućnost odstupanja od spomenutog pravila

Tužitelji u ovom sporu su S.C.F. Finance Co. Ltd. (dalje tužitelji) i tuženi Khalil Said Masri (dalje tuženi), te Ina'am El Masri kao drugotužena, odnosno treća strana u sporu.

Tužitelji su u svojstvu financijskih posrednika sklopili u Londonu u travnju 1983. s tuženim, stalno nastanjenim u Jordanu, ugovor prema uvjetima njihovog klijenta (tuženoga).

Tužitelji su se ugovorom obvezali na obavljanje financijskih poslova u korist i za račun tuženoga.

Prema navodima tužitelja do 30. siječnja 1984. tuženi je bio dužan 910,781.80 US \$, uključujući kamate. Taj dan su tužitelji zatvorili račun tuženoga.

Privremena naredba (Marewa injunction) izdata je 6. veljače 1984. Njome se zabranjuje slobodno raspolaganje imovinom od strane tuženog na taj način, da ne smije biti umanjena ispod vrijednosti od 700.000 £.

Nakon nekoliko mjeseci, tužitelji su saznali da tuženi vjerojatno nastavlja svoje poslovanje u Londonu, koristeći bankovni račun na ime svoje supruge (drugotužena). Stoga su tužitelji zahtijevali proširenje privremene naredbe na račune pod imenom Ina'am El Masri ili Ina'am Mahmoud El Khatib (djevojačko ime drugotužene). Slijedom toga, udovoljavajući zahtjevu tužitelja privremena naredba je proširena na račun gdje Masri, na kojem postojeći iznos ne smije biti manji od 400.000 £.

Drugotužena traži ukidanje privremene naredbe u dijelu koji se odnosi na nju, jer tvrdi da 400.000 £ pripada njoj, a ne njezinom suprugu.

Prvostepeni sudac odbacuje njezin zahtjev.

Apelacioni sud potvrđuje prvostepenu presudu. U svojem obrazloženju, Lord Justice Lloyd dao je iscrpan pregled razloga i činjenica koje su dovele do ovakve odluke.

Govoreći o zbivanjima koja su prethodila ovom postupku. L.J. Lloyd se osobito zadržao na dijelu teksta privremene naredbe (Marewa injunction) izdate 6. veljače 1984, koji se odnosi na sve bankovne račune:

"... koje ima tuženi ili se koristi njima za svoj račun, ili ih tuženi koristi za svoj račun zajedno s bilo kojom drugom osobom, ili preko zastupnika (nominees) ili na bilo koji drugi način..."

Tuženi je također bio obvezan dati izjavu pod zakletvom da osim sredstava čiji je iznos utvrđen u tri londonske banke, ne posjeduje drugih sredstava na području jurisdikcije suda.

Kako su tužitelji kasnije ustanovili da tuženi i dalje obavlja poslove u Londonu, koristeći se računom pri londonskoj Arab Bank koji glasi na djevojačko ime njegove supruge - Ina'am Mahmoud El Khatib, zahtijevali su proširenje Marewa injunction i na ta sredstva. Međutim, odvjetnik tuženih tvrdi da čak i kad bi to bilo točno, nema u tome ništa nedopustivo, jer tada tuženi posluje u Londonu, no ne za svoj već za račun supruge, u svojstvu njezinog zastupnika.

Ovakvo stajalište nije prihvaćeno, te je Marewa injunction proširena i na spomenuta sredstva, položena na ime Ina'am El Masri ili Ina'am Mahmoud El Khatib. Ona je reagirala na ovu odluku, ulažući zahtjev za izmjenu naredbe. Odgovoreno je dopuštanjem korištenja tog računa s njezine strane, ali na način da ukupan iznos ne bude manji od 400.000 £. Ina'am El Masri potom traži ukidanje privremene naredbe u cijelosti u dijelu koji se odnosi na njezin bankovni račun, tvrdeći da se radi o njezinom vlastitom, a ne o novcu njezinog supruga.

Po mišljenju odvjetnika tuženoga i drugotužene (sada su tužitelji uključili u postupak i suprugu tuženoga, Ina'am El Masri, kao drugotuženu), dovoljno je da treća strana (u ovom slučaju drugotužena gđa Masri) tvrdi da su sredstva njezina i Sud je

obvezan tu tvrdnju prihvatiti, bez provodjenja daljnjih ispitivanja.

Sud je ocijenio da ovaj navod ne može biti prihvaćen i potvrđen bez rezerve, jer bi u mnogim, pa tako i u ovom slučaju, došlo do potpunog gubitka smisla privremene naredbe i čistih zloupotreba od strane "osoba bez skrupula". Shodno tome, ako Sudu ne bi bilo dopušteno ispitivanje zahtjeva treće strane, već bi bio obvezan na prihvaćanje apriori tako postavljenog zahtjeva, moglo bi se vrlo lako izigrati samu bit i svrhu Marewa injunction.

Precedenti na koje se poziva odvjetnik tuženih u potkrijepu svojih traženja za ukidanje privremene naredbe u cijelosti u dijelu koji se tiče drugotužene Sud takodjer nije uvažio kao relevantne za ovaj slučaj o kojem raspravlja. Što se tiče obveze Suda da uvijek štiti prava treće osobe, to nije sporno. Sudac Lloyd se slaže da u prilikama gdje dodje do takvih zahtjeva, a oni su nesporno utvrdivi kao točni, uvijek treba prevladati pravo trećega, nad pravom tužitelja. Medjutim, to ni pošto ne znači da je Sud dužan u svakom slučaju prihvatiti izjave treće strane kao mjerodavne za svoje daljnje postupke.

Točno je da je Marewa injunction sredstvo "in personam" a ne "in rem". Ali, ako privremenu naredbu prihvati i banka, tada djelovanje Marewa injunction postaje jednako djelovanju "in rem".

Zbog svega navedenog, suci Lloyd i Waller su jednoglasno odbacili (dismiss) žalbu s obvezom na naknadu troškova od strane tuženoga i drugotužene. Odbijen je i zahtjev za ulaganjem žalbe Kući lordova.

(LLR, 1985, 3. str. 206)

MAREWA INJUNCTION

Pitanje privremene naredbe - Marewa injunction - u engleskom pravu je danas, u vrijeme velike mobilnosti ljudi, roba, pa tako i novčanih sredstava, s kraja na kraj svijeta - izuzetno aktualno. Upravo to i jest bio vodeći motiv pri izboru ove presude za objavljivanje u Periodiku.

Prva privremena naredba tipa "Marewa" jest presuda u slučaju "Marewa Compania Naviera S.A. v. International Bulkcarriers S.A." donijeta 23. V 1975. Po njoj je ova naredba i dobila ime. U početnom stadiju svojeg funkcioniranja Marewa injunction je onemogućavala iznošenje imovine iz Engleske u neku stranu zemlju, a odnosila se samo na strance čija se imovina nalazila u Engleskoj dok su oni bili u inozemstvu. Kasnije, međutim, zbog znatno povećanog i olakšanog međunarodnog prometa, privremena naredba tipa Marewa počela se izricati i za osobe koje imaju stalno boravište u Engleskoj. ⁽¹⁾

Presude koje citira odvjetnik tuženih (prvotuženoga i drugotužene) nisu bile primjenljive na slučaj o kojem se raspravljalo, te ćemo ih samo navesti zbog uvida:

Galaxia Maritime S.A. v. Mineralimportexport and Another, (c.A.) (1982) 1 LLR, 351

Iraqi Ministry of Defence v. Arcepey Shipping Co. S.A. (1980) 1 LLR, 632.

Ninemia Maritime Corporation v. Trave Schiffahrtsgesellschaft G.m.b.H. und Co. K.G. (C.A.) (1983).

Theotokos, The (1983) 2 LLR, 600.

Z Ltd. v. A-Z and AA-LL, (C.A.) (1982) 1 LLr, 240.

Privremena naredba Marewa injunction može se izdati samo ako je postupak već u toku. To je vidljivo iz presude Prince Rahman v. Taha i Gosh, LLR 1980, 2, str. 565. Po našem Zakonu o izvršnom postupku, ukoliko se radi o novčanim potraživanjima, moguće je izdavanje privremenih mjera i prije pokretanja postupka.

Klara Vedriš,
asistent istraživač

SUMMARY

Klara Vedrić: MAREWA INJUNCTION

The injunction of "Marewa" type was first applied in the "Marewa Compania Naviera S.A. v. International Bulkcarriers A.S." in 1975. In the first period of its application, the "Marewa" injunction was used only for property under English Court jurisdiction, which belonged to foreigners living abroad (outside English territory). Later on, it was extended to the property of foreigners who have their residence in England.

Yugoslav law allowed the application of this type of injunction even before proceedings commence.